JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. január 23.[1]

C-658/18. sz. ügy

UX
kontra
Governo della Repubblica italiana

(a Giudice di pace di Bologna [bolognai békebíróság, Olaszország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Elfogadhatóság – A bíróságok külső és belső függetlensége – Szociálpolitika – 2003/88/EK irányelv – Munkaidő – 7. cikk – Fizetett éves szabadság – Békebírók – 1999/70/EK irányelv – Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás – 4. szakasz – A hátrányos megkülönböztetés tilalma – A tagállamok uniós jog megsértése miatt fennálló felelőssége”

I. Bevezetés

1. Munkavállalónak minősülnek-e az olasz békebírók, és megilleti-e őket ezért a fizetett szabadsághoz való jog?

2. Ezt a kérdést kell a jelen eljárásban tisztázni. Olaszország és felsőbb fokú bíróságai szerint a békebírók tiszteletbeli tisztséget viselnek, amelynek betöltéséért költségtérítésben részesülnek. Az alapeljárást megindító békebíró, aki a vita tárgyát képező szabadságolási időszakot megelőző évben körülbelül 1800 eljárást zárt le, és heti két napon tartott tárgyalásokat, ezzel szemben úgy véli, hogy munkavállalónak minősül, és fizetett szabadságot kér. A megtagadott szabadságmegváltásból eredő követeléseit egy másik békebíró előtt indított fizetési meghagyásos eljárásban érvényesíti.

3. A vázolt eljárásban előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem különösen a munkaidőről szóló irányelvvel[2] és a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodással[3] kapcsolatos kérdéseket vet fel. Azonban már a kérelem elfogadhatósága is vitatott, mert Olaszország és a Bizottság a nemzeti bíróságot érintő összeférhetetlenségre hivatkozik.

1 Eredeti nyelv: német.

2 A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 299., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 381. o.).

3 Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv (HL 1999. L 175., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 3. kötet, 368. o.).

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

1. A munkaidőről szóló irányelv

4. A munkaidőről szóló irányelv 1. cikke szabályozza az irányelv célját és hatályát:

„(1) Ez az irányelv a minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeket állapítja meg a munkaidő megszervezése tekintetében.

(2) Ezt az irányelvet kell alkalmazni:

a) a napi és a heti pihenőidő és az éves szabadság minimális időtartama, a szünetek és a maximális heti munkaidő esetében […]

b) […]

(3) Ezen irányelv 14., 17., 18. és 19. cikkének sérelme nélkül, ezt az irányelvet kell alkalmazni a 89/391/EGK irányelv 2. cikke szerinti valamennyi köz- és magántevékenységi ágazatban.

[…]

(4) […]”

5. A munkaidőről szóló irányelv 7. cikke szabályozza a minimális szabadságra való jogosultságot:

„(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót legalább négy hét [helyesen: négy hét fizetett] éves szabadság illessen meg a nemzeti jogszabályok és/vagy gyakorlat által megállapított ilyen szabadságra való jogosultság és a szabadság biztosítása [helyesen: és ennek megadása] feltételeinek megfelelően.

(2) […]”

2. A 89/391/EGK irányelv

6. A munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1989. június 12-i 89/391/EGK tanácsi irányelv[4] 2. cikke határozza meg az ezen irányelv hatálya alá tartozó tevékenységi ágazatokat:

„(1) Ez az irányelv minden köz- és magán tevékenységi ágazatra alkalmazandó (ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi, közigazgatási, szolgáltatási, oktatási, kulturális, szabadidős stb.).

(2) Ez az irányelv nem alkalmazható ott, ahol az egyes különleges közszolgálati tevékenységekre – mint amilyen a fegyveres erők vagy a rendőrség – vagy a polgári védelmi szolgálatok egyes különleges tevékenységeire jellemző sajátosságok szükségszerűen ellentétben állnak vele.

Ebben az esetben a munkavállalók biztonságát és egészségvédelmét a lehető legmesszebbmenőkig biztosítani kell ezen irányelv céljainak figyelembevételével.”

4 HL 1989. L 183., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 349. o. Ezen irányelv későbbi módosításai nem bírnak jelentőséggel a jelen eljárás szempontjából.

3. A határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás

7. Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás az 1999/70 irányelvvel vált kötelezővé.

8. A keretmegállapodás 2. szakasza szabályozza a keretmegállapodás hatályát:

„1. Ez a megállapodás olyan határozott időre alkalmazott munkavállalókra vonatkozik, akik a törvény, kollektív szerződés vagy a tagállamokban kialakult gyakorlat szerint munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek.

2. […]”

9. A keretmegállapodás 3. szakasza különböző fogalmakat határoz meg:

„E megállapodás alkalmazásában:

1. »határozott időre alkalmazott munkavállaló«: az a munkavállaló, aki a munkáltató és a munkavállaló által közvetlenül létesített határozott időre létrejött munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkezik, ahol a szerződés [helyesen: amennyiben a munkaszerződés vagy a munkaviszony] megszűnését olyan objektív feltételek útján állapítják meg, mint meghatározott időpont elérése, meghatározott feladat elvégzése vagy meghatározott esemény bekövetkezése.

2. »összehasonlítható állandó munkavállaló«: [helyesen: összehasonlítható, határozatlan időre alkalmazott munkavállaló]: határozatlan időre szóló munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkező munkavállaló, aki ugyanannál a vállalkozásnál dolgozik, és akit ugyanolyan vagy hasonló munkára/tevékenységre alkalmaztak, kellő figyelmet szentelve a szakmai/gyakorlati ismereteknek [helyesen: és akit a képesítések/készségek szempontjából ugyanolyan vagy hasonló munkára/tevékenységre alkalmaztak].

[…]”

10. A keretmegállapodás 4. szakasza a határozott időre foglalkoztatott munkavállalók hátrányos megkülönböztetése tilalmának elvét rögzíti:

„1. A foglalkoztatási feltételek szempontjából a határozott időre foglalkoztatott munkavállalók nem részesülhetnek kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a velük összehasonlítható, állandó [helyesen: határozatlan időre alkalmazott] munkavállalók, csupán azért, mert határozott idejű munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek, kivéve, ha az eltérő bánásmód objektív alapon [helyesen:objektív okokkal] igazolható.

2. Adott esetben az időarányosság elvét (pro rata temporis) kell alkalmazni.

3. E szakasz végrehajtásra történő előkészítését a tagállamok a szociális partnerekkel folytatott tárgyalásokat követően és/vagy a szociális partnerek az európai jog, a nemzeti jogszabályok, a kollektív megállapodások és a gyakorlat figyelembevételével határozzák meg.

4. A sajátos munkafeltételekkel kapcsolatos, a vállalkozásnál eltöltött idő alapján történő minősítés [helyesen: A szolgálati időnek a különös foglalkoztatási feltételekre tekintettel történő minősítése] a határozott időre alkalmazott munkavállalók és az állandó munkavállalók [helyesen: a határozatlan időre alkalmazott munkavállalók] esetében azonosak, kivéve, ha a vállalkozásnál eltöltött idő alapján történő eltérő minősítést objektív okok indokolják.”

B. Az olasz jog

11. Az olasz alkotmány 106. cikke a bírói hivatal betöltésére vonatkozó alapvető rendelkezéseket tartalmaz:

„A bírók kinevezése versenyvizsgához kötött.

Az igazságszolgáltatási rendszerről szóló törvény az egyesbírók által ellátott összes feladatra tiszteletbeli bírák – akár választás útján – történő kinevezését is lehetővé teheti.

[…]”

12. A békebíróság intézményéről szóló, 1991. november 21-i 374. sz. törvény 1. cikke a békebíróság jogállására és funkcióira vonatkozó alapvető rendelkezéseket tartalmaz:

„1. Békebíróság jön létre, amely e törvény rendelkezései szerint polgári és büntetőügyekben igazságszolgáltatási funkciót gyakorol, valamint polgári ügyekben a jogvita peren kívüli rendezésének feladatát látja el.

2. A békebíró hivatalát a bírói karhoz tartozó tiszteletbeli bíró tölti be. […]”

13. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint a 374. sz. törvény kiválasztási eljárást ír elő e hivatal betöltéséhez, amelyre a 4., 4a. és 5. cikket kell alkalmazni, és amely három szakaszból áll: a) ideiglenes besorolás a képesítések alapján próbaidőre történő alkalmazás céljából; b) hat hónapos próbaidő kitöltése; c) végleges besorolás és békebíróként való kinevezés alkalmassági vizsgákat követően az igazságügyi tanácsok és a Consiglio Superiore della Magistratura (legfelsőbb igazságügyi tanács, Olaszország) által.[5] Olaszország megjegyzi, hogy a békebírókat ténylegesen az igazságügyi miniszter nevezi ki.

14. Olaszország ezenkívül kifejti, hogy a békebírókat négy évre nevezik ki, és legfeljebb további négy évre újból kinevezhetők. Ez az információ feltehetően a 2017. július 13-i 116. sz. törvényerejű rendelet 18. cikkének 1. és 2. bekezdésén alapul. A korábbi rendelkezések látszólag hosszabb tevékenységet tettek lehetővé.

15. A felperest büntetőügyekben eljáró békebíróként megillető hatáskört a „Disposizioni sulla competenza penale del giudice di pace” című, 2000. augusztus 28-i 274/2000. sz. decreto legislativo (a békebíró büntetőjogi hatásköréről szóló 274/2000. sz. törvényerejű rendelet) és a büntető törvénykönyv szabályozza. A 274/2000. sz. törvényerejű rendelet 4. cikke többek között hatáskört biztosít a békebíró számára a büntető törvénykönyv szerinti egyes bűncselekmények, valamint egyes, bizonyos különös törvényekben szabályozott bűncselekmények vagy bűncselekmények elkövetésére vonatkozó kísérletek és szabálysértések tekintetében. A békebíró ezenkívül egyes bevándorlással kapcsolatos bűncselekmények, valamint bizonyos idegenrendészeti intézkedések felülvizsgálata tekintetében is hatáskörrel rendelkezik.

16. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint a békebírók javadalmazása több elemből tevődik össze. Békebírói tevékenységük minden hónapjában 258,63 euró alapösszeget kapnak. Ezenfelül a tárgyalási napok és a folyamatban lévő ügyek elintézése után is kapnak juttatást. Az augusztusi ítélkezési szünet ideje alatt azonban a békebírók nem részesülnek díjazásban.

17. Ez a díjazási rendszer különbözik a hivatásos bírók díjazási rendszerétől. A hivatásos bírók havi illetményben és évi 30 nap fizetett szabadságban részesülnek.

5 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 85. pontja.

18. A békebírók egyéb szakmai tevékenységet is folytathatnak ugyan, bizonyos tevékenységek végzése azonban számukra tilos. Így nem folytathatnak például ügyvédi tevékenységet azon bírósági illetékességi területen, amelyen békebírói tevékenységüket végzik.

19. Az olasz békebírók díjazására az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint ugyanazon adók vonatkoznak, mint más munkavállalók díjazására. Társadalombiztosítási járulékokat nem kell a békebírói díjazás után fizetni, de a békebírók megfelelő szociális védelemben sem részesülnek.[6]

20. Végül pedig a békebírókra hasonló fegyelmi szabályok vonatkoznak, mint a hivatásos bírókra. Ezeket a Consiglio Superiore della Magistratura (legfelsőbb igazságügyi tanács) az igazságügyi miniszterrel közösen érvényesíti.

III. A tényállás és az előzetes döntéshozatali kérelem

21. Az alapeljárás felperese (a továbbiakban: felperes) 2002. március 26-tól békebírói feladatot lát el.

22. A kérdést előterjesztő bíróság tájékoztatása szerint a felperes büntetőbíróként a 2017. július 1. és 2018. június 30. közötti időszakban 478 ítéletet, valamint 1326 eljárást megszüntető végzést hozott. A felperes továbbá – a 2018. augusztusi ítélkezési szünet kivételével – hetente két tárgyalást folytatott le.

23. 2018. október 8-án a felperes arra irányuló fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztett a Giudice di pace di Bologna (bolognai békebíróság, Olaszország) elé, hogy a békebíróság kötelezze Olaszország kormányát az állam felelősségén alapuló igény alapján 2018. augusztus hónapra díjazás megfizetésére. A felperes a 14 éves szolgálati idővel rendelkező hivatásos bírók illetményének megfelelő 4500 euró, legalább azonban – másodlagosan – 2018. július havi 3039,76 euró összegű nettó díjazása összegének megfizetését követeli.

24. A felperes ezzen összeg kifizetését a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásnak a 2003/88/EK irányelv 1. cikkének (3) bekezdésével és 7. cikkével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. szakaszának és 4. szakasza 1., 2. és 4. pontjának az olasz állam általi nyilvánvaló megsértése következtében őt ért károk megtérítése jogcímén kéri.

25. A Giudice di pace di Bologna (bolognai békebíróság) ezen eljárás keretében először öt kérdést terjesztett a Bíróság elé,[7] később azonban két kérdést visszavont. Ennélfogva a következő három kérdés maradt:

„1) A békebíró – mint kérdést előterjesztő bíróság – az EUMSZ 267. cikk értelmében vett előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére hatáskörrel rendelkező rendes európai bíróság fogalmába tartozik-e akkor is, ha a belső jogrend a békebíró számára annak határozott idejű munkaviszonya miatt – a rendes európai bíróság függetlenségének és pártatlanságának a Bíróság által a [2006. szeptember 19-i] Wilson ítéletben ([C-506/04,] EU:C:2006:587, 47–53. pont), [a 2018. február 27-i] Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítéletben ([C-64/16,] EU:C:2018:117, 32. és 41–45. pont), a [2018. július 25-i] Minister for Justice and Equality [(Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai)] ítéletben ([C-216/18 PPU,] EU:C:2018:586, 50–54. pont) megjelölt garanciáit sértő módon – annak ellenére nem biztosít a hivatásos bírókéval egyenértékű munkavégzési feltételeket, hogy a nemzeti bírósági rendszerbe történő beillesztése révén a hivatásos bírákéval megegyező igazságszolgáltatási feladatokat lát el?

6 Lásd ezzel kapcsolatban az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 102. pontját.

7 HL 2019. C 25., 19. o.

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén a békebíró szolgálati tevékenysége a »határozott időre alkalmazott munkavállalónak« – a Bíróság [2012. március 1-jei] O'Brien ítéletben ([C-393/10,] EU:C:2012:110) és [2017. november 29-i] King ítéletben ([C-214/16,] EU:C:2017:914) foglalt ítélkezési gyakorlatában követett értelmezés szerint – a 2003/88 irányelv 1. cikke (3) bekezdésének és 7. cikkének az 1999/70 irányelvvel végrehajtott, a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 2. szakaszával és az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével összhangban történő értelmezése szerinti fogalmába tartozik-e, és az e kérdésre adott igenlő válasz esetén, a rendes vagy hivatásos bíró az 1999/70 irányelvvel végrehajtott, a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 4. szakaszának alkalmazásában a határozott időre alkalmazott »Giudice di pace« (békebíró) munkavállalóval összehasonlítható, határozatlan időre alkalmazott munkavállalónak minősül-e?

3) Az első és a második kérdésre adott igenlő válasz esetén, ellentétes-e – az Európai Unió Bíróságának a [2003. szeptember 30-i] Köbler ítéletben ([C-224/01,] EU:C:2003:513), a [2006. június 13-i] Traghetti del Mediterraneo ítéletben ([C-173/13,] EU:C:2006:391) és a [2011. november 24-i] Bizottság kontra Olaszország ítéletben ([C-379/10, nem tették közzé,] EU:C:2011:775) foglalt, az olasz állam által az uniós szabályozásnak a végső fokon eljáró bíróság általi nyilvánvaló megsértéséért viselt felelősséggel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatának tükrében – az Európai Unió Alapjogi Chartájának az EUMSZ 267. cikkel összefüggésben értelmezett 47. cikkével a legge 13 aprile 1988, n.117, sulla responsabilità civile dei magistrati (a bírák polgári jogi felelősségéről szóló, 1988. április 13-i 117. sz. törvény) 2. cikkének 3. és 3a. bekezdése, amely »a jogszabályok, valamint az uniós jog nyilvánvaló megsértése esetén« a szándékos vagy súlyos kötelezettségszegésért való bírói felelősségről rendelkezik, és amelynek következtében a szóban forgó ügyben foglaltakhoz hasonlóan a nemzeti bíróságnak választania kell – ami egyébként minden esetben az állammal szembeni polgári jogi és fegyelmi felelősséggel jár olyan ügyekben, amelyekben a közigazgatási szerv éppen a fél szerepét tölti be, különösen akkor, ha az ügyben eljáró bíróság határozott időre alkalmazott, jogi, gazdasági és társadalombiztosítási szempontból tényleges védelemben nem részesülő békebíró –, hogy a belső szabályozást sértse-e meg, mivel azt mellőzi, az uniós jogot a Bíróság által követett értelmezésnek megfelelően alkalmazza, vagy inkább az uniós jogot sértse meg azáltal, hogy a védelem elismerésével és a 2003/88 irányelv 1. cikkének (3) bekezdésével és 7. cikkével, valamint az 1999/70 irányelvvel végrehajtott, a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 2. és 4. szakaszával és az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével ellentétes belső szabályozást alkalmazza?"

26. A felperes, az Olasz Köztársaság és az Európai Bizottság írásban és a 2019. november 28-i tárgyaláson szóban nyilatkozott.

IV. Jogi értékelés

27. Először az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát vizsgálom meg, és ennek során már az első kérdéssel is foglalkozom. Ezt követően a második és harmadik kérdésre válaszolok.

A. Az elfogadhatóságról

28. Olaszország és a Bizottság egyaránt kételkedik az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságában, e kétségek pedig a békebíróság első kérdéséhez kapcsolódnak.

1. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szükségességéről

29. A Bizottság mindenekelőtt azt állítja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság maga ismeri el az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szükségtelenségét. Ennek során azonban a Bizottság figyelmen kívül hagyja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem említett szakasza [8] csak a felperes érveit ismerteti.

30. A Bizottság úgy véli továbbá, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem mutatja be kellően egyértelműen, hogy miért van szükség a Bíróság döntésére. A Bizottság tehát a Bíróság eljárási szabályzata 94. cikke c) pontjának megsértését kifogásolja. E rendelkezés szerint az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tartalmazza azon okok ismertetését, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vonatkozóan, valamint azt a kapcsolatot, amelyet e bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jog között felállít. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem felel meg e követelményeknek.

31. Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy az uniós jogra vonatkozó kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatalt, ha valamely uniós jogi szabály kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson. [9]

32. E szempontok alapján a második kérdés releváns, mivel az a nemzeti bíróság előtti jogvita lényegét érinti. Annak eldöntéséhez ugyanis, hogy a felperes követelhet-e kártérítést a fizetett szabadság megtagadása miatt, tisztázni kell, hogy az olasz békebírók a munkaidőről szóló irányelv értelmében vett munkavállalónak minősülnek-e.

33. A munkaidőről szóló irányelv 7. cikke mindazonáltal csak négy hét minimális szabadságot ír elő, miközben 2018 augusztusa több munkanapot tartalmazott. A munkaidőről szóló irányelvből ezenkívül nem következik, hogy az olasz békebíróknak a szabadság ideje alatt a hivatásos bírókéhoz hasonló díjazást kellene kapniuk. Ezért azt is tisztázni kell, hogy a hátrányos megkülönböztetésnek a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásban foglalt tilalma megköveteli-e, hogy az olasz békebírók ugyanannyi nap szabadságot és a szabadság idejére ugyanakkora díjazást kapjanak, mint az olasz hivatásos bírók.

34. A Bizottság álláspontjával ellentétben az a körülmény, hogy a békebírók a Consiglio Superiore della Magistratura (legfelsőbb igazságügyi tanács) és a kérdést előterjesztő bíróság szerint is minden kétséget kizáróan munkavállalónak minősülnek, nem teszi irrelevánssá a második kérdést. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint ugyanis a Corte Suprema di Cassazione (semmítőszék, Olaszország) és a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) – az e kérdésben végső fokon dönteni hivatott bíróságok – megtagadják, hogy a békebírókat munkavállalónak tekintsék, vagy hogy őket a hivatásos bírókhoz hasonlóan kezeljék. [10] Ezenkívül pedig egy önállóan értelmezendő uniós jogi fogalomról van szó. [11] A kérdés következésképpen tisztázásra szorul.

8 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 22. pontja.

9 2010. június 22-i Melki és Abdeli ítélet (C-188/10 és C-189/10, EU:C:2010:363, 27. pont); 2013. december 19-i Fish Legal és Shirley ítélet (C-279/12, EU:C:2013:853, 30. pont); 2018. december 10-i Wightman és társai ítélet (C-621/18, EU:C:2018:999, 27. pont); 2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítélet (C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 98. pont).

10 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 14. pontja különösen a Consiglio di Stato (államtanács) 2017. július 18-i ítéletét (3556. sz.), valamint a Corte di Cassazione (semmítőszék) 2017. május 31-i ítéletét (13721. sz., ECLI:IT:CASS:2017:13721CIV), 2017. november 16-i ítéletét (27198. sz., ECLI:IT:CASS:2017:27198CIV) és 2018. január 4-i ítéletét (99. sz., ECLI:IT:CASS:2018:99CIV) említi.

11 2010. október 14-i Union syndicale Solidaires Isère ítélet (C-428/09, EU:C:2010:612, 28. pont); 2018. november 20-i Sindicatul Familia Constanța és társai ítélet (C-147/17, EU:C:2018:926, 41. pont).

35. A nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságára és a függetlenségével kapcsolatos kétségekre vonatkozó első kérdés szintén jelentőséggel bír az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságának további vizsgálata szempontjából, mivel az szorosan összefügg az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatóságával szemben az Olaszország és a Bizottság által felhozott kifogásokkal. Ezenfelül a nemzeti bíróságok és a Bíróság közötti kapcsolatokat meghatározó együttműködés szelleme megköveteli, hogy kétség esetén a Bíróság megválaszolja a nemzeti bíróságok előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságára vonatkozó kérdéseket, amennyiben azok folyamatban lévő ügyekkel függnek össze. [12]

36. A harmadik kérdés releváns jellege ítélhető meg a legnehezebben. E kérdéssel azt szeretné megtudni a kérdést előterjesztő bíróság, hogy „a jogszabályok, valamint az uniós jog nyilvánvaló megsértése esetén" a szándékos vagy súlyos kötelezettségszegésért való személyes bírói felelősségre vonatkozó olasz szabályozás összeegyeztethető-e az uniós jog követelményeivel.

37. E kérdés nem bír közvetlen jelentőséggel az alapügy eldöntése szempontjából, mivel az alapügy tárgyát nem a bírók személyes felelőssége képezi. A kérdés azonban közvetetten releváns, mivel a kérdést előterjesztő bíróság azt úgy értelmezi, hogy a bíró az állammal szemben személyes felelősséggel tartozik, ha az uniós joggal összeegyeztethetetlen nemzeti rendelkezéseket alkalmaz, de akkor is, ha a nemzeti rendelkezések alkalmazását az uniós jog alkalmazása miatt mellőzi. Az ilyen dilemma akadályozhatja a bíróságot abban, hogy a felperes számára hatékony jogvédelmet nyújtson. E kérdés ezért szintén releváns.

2. A kérdést előterjesztő bíróságnak az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultság feltételét képező függetlenségéről

38. A Bíróság főszabály szerint már elismerte az olasz békebíróságok arra való jogosultságát, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljanak hozzá, és ezáltal elismerte az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bíróság" jogállásukat is. [13] Mind a Bizottság és Olaszország, mind pedig a kérdést előterjesztő békebíróság kételkedik azonban a jelen eljárásban a Bíróságtól előzetes döntéshozatalt kérő békebíró függetlenségében.

39. E kétségek számomra nem meggyőzőek ugyan, azokat ennek ellenére meg kell vizsgálni.

40. Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a függetlenség az egyike azon követelményeknek, amelyeket a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatában az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „bírósággal" szemben támaszt. [14]

41. A nemzeti bíróságok függetlensége különösen alapvető az igazságügyi együttműködési rendszer megfelelő működése szempontjából. A Bíróság ezért az uniós jog alkalmazásáért felelős fórumok előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságát többek között azok függetlenségéhez köti. [15]

42. Az ítélkezési gyakorlat szerint a kérdést előterjesztő szervre vonatkozó függetlenségi követelményt két szempont határozza meg: az objektív, „külső" függetlenség és a szubjektív, „belső" függetlenség.

12 2008. december 16-i Cartesio ítélet (C-210/06, EU:C:2008:723, 68–70. pont).

13 Lásd például: 2010. december 2-i Jakubowska ítélet (C-225/09, EU:C:2010:729); 2012. január 19-i Patriciello végzés (C-496/10, nem tették közzé, EU:C:2012:24); 2013. március 21-i Mbaye végzés (C-522/11, nem tették közzé, EU:C:2013:190).

14 2011. június 14-i Miles és társai ítélet (C-196/09, EU:C:2011:388, 37. pont); 2014. július 17-i Torresi ítélet (C-58/13 és C-59/13, EU:C:2014:2088, 17. pont); 2017. február 16-i Margarit Panicello ítélet (C-503/15, EU:C:2017:126, 27. pont). További szempont, hogy a szerv jogszabály alapján jött-e létre, állandó jelleggel működik-e, hatásköre kötelező jellegű-e, az eljárása kontradiktórius jellegű-e, és hogy jogszabályokat alkalmaz-e.

15 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet (C-64/16, EU:C:2018:117, 43. pont).

a) Az objektív függetlenségről

43. Az objektív függetlenség azt feltételezi, hogy a bíróság teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alárendelt lenne, és anélkül, hogy bárhonnan utasításokat kapna.[16] A bíróság így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét az eléjük terjesztett jogvitát illetően.[17]

44. A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdéssel saját objektív függetlenségét illetően vet fel kétségeket, amelyek az olasz békebírók munkafeltételeivel függnek össze. E tekintetben konkrétabban különösen a békebírók díjazásáról – többek között fizetett szabadságra való jogosultságukról –, valamint tevékenységük négyéves időtartamra való korlátozásáról van szó, amely további négy évvel meghosszabbítható.

45. A bírók díjazása és tevékenységük határozott időhöz kötése valóban jelentőséggel bír a bíróságok objektív függetlensége szempontjából, különösen a Bíróságnak a portugál bírók illetményével[18] és a lengyel bíróságok függetlenségével[19] kapcsolatos újabb ítélkezési gyakorlata fényében. Az ítélkezési gyakorlatból e tekintetben az is kitűnik, hogy az így értelmezett függetlenség az EUMSZ 267. cikk szerinti fórum előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságának feltétele.[20]

46. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát azonban nem kérdőjelezik meg önmagukban az érintett bírók díjazásának megfelelőségével vagy a hivatali idejük hosszával, illetve a hivatali idejük esetleges meghosszabbítására vonatkozó szabályokkal kapcsolatos kétségek. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem releváns jellegének kérdéséhez hasonlóan a Bíróságnak sokkal inkább abból a vélelemből kell kiindulnia, hogy a tagállami bíróságok megfelelő objektív függetlenséggel rendelkeznek. E vélelmet már a tagállamok egymás igazságszolgáltatásába vetett bizalma[21] is megkívánja, a Bíróságnak pedig ugyanilyen bizalmat kell tanúsítania.

47. A kérdést előterjesztő bíróság objektív függetlenségének ilyen vélelme megdönthető, a jelen ügyben azonban semmi nem enged arra következtetni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság objektív függetlensége ne lenne teljes. Azt, hogy a harmadik kérdés sem dönti meg e vélelmet, e kérdés megválaszolása keretében mutatom be.[22]

48. Az első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a Giudice di pace di Bologna (bolognai békebíróság) az EUMSZ 267. cikk értelmében vett bíróság.

16 2014. július 17-i Torresi ítélet (C-58/13 és C-59/13, EU:C:2014:2088, 22. pont); 2015. október 6-i Consorci Sanitari del Maresme ítélet (C-203/14, EU:C:2015:664, 19. pont); 2017. február 16-i Margarit Panicello ítélet (C-503/15, EU:C:2017:126, 37. pont).

17 2014. október 9-i TDC ítélet (C-222/13, EU:C:2014:2265, 30. pont); 2015. október 6-i Consorci Sanitari del Maresme ítélet (C-203/14, EU:C:2015:664, 19. pont); 2017. február 16-i Margarit Panicello ítélet (C-503/15, EU:C:2017:126, 37. pont).

18 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet (C-64/16, EU:C:2018:117, 43. és 45. pont).

19 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) ítélet (C-619/18, EU:C:2019:531, 45., 71. és 72., valamint 108. és azt követő pontok).

20 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet (C-64/16, EU:C:2018:117, 43. pont).

21 Lásd: 2003. február 11-i Gözütok és Brügge ítélet (C-187/01 és C-385/01, EU:C:2003:87, 33. pont); 2009. február 10-i Allianz és Generali Assicurazioni Generali ítélet (C-185/07, EU:C:2009:69, 30. pont); 2019. szeptember 5-i AH és társai (Az ártatlanság vélelme) ítélet (C-377/18, EU:C:2019:670, 39. pont); 2006. február 7-i 1/03 (Új Luganói Egyezmény) vélemény (EU:C:2006:81, 163. pont); 2014. december 18-i 2/13 (Az Uniónak az EJEE-hez történő csatlakozása) vélemény (EU:C:2014:2454, 168. pont).

22 Lenti 113. és azt követő pontok.

b) A szubjektív függetlenségről

49. A szubjektív függetlenség a pártatlanság fogalmával áll összefüggésben, és arra vonatkozik, hogy egyenlő távolságot kell tartani a jogvitában részt vevő felektől, illetve e feleknek a jogvita tárgyához fűződő mindenkori érdekeitől. E szempont megköveteli az objektivitást, valamint azt, hogy a jogvita megoldása során a jogszabály szigorú alkalmazásán kívül semmilyen más érdek ne érvényesüljön. [23]

50. Olaszország és a Bizottság kétsége vonja a Bíróságtól a jelen eljárásban előzetes döntéshozatalt kérő békebíró e belső függetlenségét. A békebíró ugyanis, mivel a békebírók jogállásáról és jogairól van szó, szükségszerűen személyesen érdekelt az alapügy eldöntésében.

51. A Bíróság már ugyan többször is választ adott a bírók jogállásával kapcsolatos előzetes döntéshozatal iránti kérelmekre anélkül, hogy kétségbe vonta volna a kérdést előterjesztő bíróság függetlenségét. [24]

52. A jelen ügyet mindazonáltal olyan körülmények jellemzik, amelyek első pillantásra kétségeket ébreszthetnek a kérdést előterjesztő békebíróság szubjektív függetlenségét illetően. Olaszország és a Bizottság érvelésének a lényegi állítása ugyanis az, hogy a felperes és az előzetes döntéshozatal iránti kérelemért felelős békebíró visszaélésszerűen alapozta meg az alapjogvitára vonatkozó hatáskört.

53. Olaszország és a Bizottság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy az érvényesített igények alapjául egy arról folytatott munkajogi vita szolgál, hogy a békebírók munkavállalónak minősülnek-e. Az olasz békebírók munkafeltételeivel kapcsolatos korábbi előzetes döntéshozatal iránti kérelmekben a kérdést előterjesztő békebíróságok kifejezetten elismerték, hogy e jogvitára nem rendelkeznek hatáskörrel. A Bíróság ezért e kérelmeket mint elfogadhatatlanokat elutasította. [25]

54. A jelen eljárás tárgyát azonban nem munkajogi igények, hanem az állam felelősségének megállapítása iránti igény képezi. Olaszország és a Bizottság nem vonja kétségbe, hogy a békebíróságok hatáskörrel rendelkeznek az ilyen igényekről való döntéshozatalra. Ez a körülmény megkülönbözteti a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a 25. lábjegyzetben felsorolt elfogadhatatlan kérelmektől.

55. Olaszország ezenkívül kifejti, hogy a békebíróság hatásköre a felperes olasz állammal szembeni követeléseinek az olasz jog által nem megengedett megosztásán alapul. Ha a felperes az összes igényét érvényesítené, túllépné a békebíróságokra vonatkozó perértékhatárt. Keresetét ezért a rendes polgári bíróságok előtt kellene megindítania. Az e bíróságokon dolgozó hivatásos bíróknak nem fűződne személyes érdeke a békebírók jogállásához.

23 2014. október 9-i TDC ítélet (C-222/13, EU:C:2014:2265, 31. pont); 2017. február 16-i Margarit Panicello ítélet (C-503/15, EU:C:2017:126, 38. pont).

24 2017. június 13-i Florescu és társai ítélet (C-258/14, EU:C:2017:448, különösen 61. és azt követő pontok); 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet (C-64/16, EU:C:2018:117); 2019. február 7-i Escribano Vindel ítélet (C-49/18, EU:C:2019:106); 2019. november 19-i A. K. és társai ítélet (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítélet (C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982).

25 2018. szeptember 6-i Di Girolamo végzés (C-472/17, nem tették közzé, EU:C:2018:684, 30. pont); 2019. január 17-i Rossi és társai végzés (C-626/17, nem tették közzé, EU:C:2019:28, 26. pont); 2019. január 17-i Cipollone végzés (C-600/17, nem tették közzé, EU:C:2019:29, 26. pont).

56. A Bíróságnak mindazonáltal nem feladata, hogy megvizsgálja, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot a nemzeti jog bírósági szervezeti és eljárási szabályaival összhangban hozták-e meg,[26] amit a Bíróság konkrétan a követelések megosztására vonatkozó érvvel kapcsolatban más ügyekben már kifejezetten megállapított.[27] A Bíróságot sokkal inkább a nemzeti eljárásjog alkalmazásával kapcsolatos kétségek esetén is mindaddig köti a valamely tagállami bíróság előzetes döntéshozatalra utaló határozata, amíg azt nem vonják vissza a nemzeti jog által lehetséges jogorvoslatok keretében.[28]

57. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem esetében ezen túlmenően az e kérelemben közreműködő nemzeti bírók csak a Bíróság előtti eljárást indítják meg. A választ viszont a Bíróság saját felelősségére adja meg, az előzetes döntéshozatali eljárás eredményét ezért nem képes befolyásolni a kérdést előterjesztő bíró esetleges elfogultsága.

58. A kérdést előterjesztő bíróság hatáskörével és szubjektív függetlenségével kapcsolatos esetleges kétségeket ezért elsősorban nemzeti jogi jogorvoslatok keretében kell felhozni.

59. Olaszországnak és a Bizottságnak a kérdést előterjesztő bíróság alapügyre vonatkozó hatáskörével kapcsolatos kétségei következésképpen nem zárják ki e bíróság arra való jogosultságát, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesszen a Bíróság elé.

3. A fizetési meghagyásos eljárás alkalmazásáról

60. Olaszországnak és a Bizottságnak az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságával kapcsolatos további kifogásai azzal függnek össze, hogy az alapeljárás fizetési meghagyásos eljárásként folyik, és az ellenérdekű fél, az olasz állam, ezen eljárásban még nem kapott lehetőséget álláspontjának kifejtésére.

61. A Bizottság ebből azt a következtetést vonja le, hogy nem kontradiktórius eljárásról van szó, noha ez az EUMSZ 267. cikk értelmében vett, előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére jogosult bíróság egyik jellemzője.

62. Főszabály szerint az ellenérdekű fél meghallgatása észszerű, és a meghallgatáshoz való jog elve meg is követeli azt. A Bíróság azonban már megállapította, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem kontradiktórius eljárás,[29] különösen az olasz fizetési meghagyásos eljárás[30] keretében is a Bíróság elé terjeszthető anélkül, hogy az ellenérdekű felet előtte meg kellene hallgatni.[31] Sokkal inkább az a döntő, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében kell-e határozatot hoznia.[32] A jelen ügyben azonban ez a helyzet.

26 1982. január 14-i Reina ítélet (65/81, EU:C:1982:6, 7. pont); 2000. április 11-i Deliège ítélet (C-51/96 és C-191/97, EU:C:2000:199, 29. pont); 2015. június 16-i Gauweiler és társai ítélet (C-62/14, EU:C:2015:400, 26. pont); 2018. december 10-i Wightman és társai ítélet (C-621/18, EU:C:2018:999, 30. pont).

27 2018. szeptember 6-i Di Girolamo végzés (C-472/17, nem tették közzé, EU:C:2018:684, 24. és 30. pont); 2019. január 17-i Rossi és társai végzés (C-626/17, nem tették közzé, EU:C:2019:28, 22. és 26. pont).

28 1982. január 14-i Reina ítélet (65/81, EU:C:1982:6, 7. pont); 1993. október 20-i Balocchi ítélet (C-10/92, EU:C:1993:846, 16. pont); 1996. július 11-i SFEI és társai ítélet (C-39/94, EU:C:1996:285, 24. pont); 2016. július 7-i Genentech ítélet (C-567/14, EU:C:2016:526, 23. pont).

29 2006. április 27-i Standesamt Stadt Niebüll ítélet (C-96/04, EU:C:2006:254, 13. pont); 2009. június 25-i Roda Golf & Beach Resort ítélet (C-14/08, EU:C:2009:395, 33. pont).

30 1971. december 14-i Politi ítélet (43/71, EU:C:1971:122, 4. és 5. pont); 1998. június 18-i Corsica Ferries France ítélet (C-266/96, EU:C:1998:306, 23. pont).

31 1978. június 28-i Simmenthal ítélet (70/77, EU:C:1978:139, 10. és 11. pont); 1993. október 20-i Balocchi ítélet (C-10/92, EU:C:1993:846, 14. pont); 1994. március 3-i Eurico Italia és társai ítélet (C-332/92, C-333/92 és C-335/92, EU:C:1994:79, 11. pont).

32 2008. december 16-i Cartesio ítélet (C-210/06, EU:C:2008:723, 56. pont).

B. A békebíró szabadságra való jogosultságáról (második kérdés)

63. Annak eldöntéséhez, hogy a felperes a fizetett szabadság megtagadása miatt követelhet-e kártérítést, és ha igen, milyen összegben, tisztázni kell, hogy az olasz békebírók a munkaidőről szóló irányelv értelmében vett munkavállalónak minősülnek-e. Mivel pedig az augusztus hó hosszabb, mint a munkaidőről szóló irányelv 7. cikke szerinti négy hét minimális szabadság, azt is meg kell vizsgálni, hogy a hátrányos megkülönböztetésnek a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásban foglalt tilalma megköveteli-e, hogy az olasz békebírók ugyanannyi nap szabadságot és a szabadság idejére ugyanakkora munkabért kapjanak, mint az olasz hivatásos bírók.

1. A munkaidőről szóló irányelvről

64. A munkaidőről szóló irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót legalább négy hét fizetett éves szabadság illessen meg.

65. Következésképpen tisztázni kell, hogy alkalmazandó-e a munkaidőről szóló irányelv az olasz békebírókra (erről lásd az a) pontot), és hogy az olasz békebírók az említett rendelkezés értelmében vett munkavállalónak minősülnek-e (erről lásd a b) pontot).

a) A munkaidőről szóló irányelv hatályáról

66. A munkaidőről szóló irányelv 1. cikkének (3) bekezdése a 89/391 irányelv 2. cikkére hivatkozva határozza meg saját hatályát.

67. A 89/391 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése szerint ez az irányelv „minden köz- és magántevékenységi ágazatra” alkalmazandó.

68. Az olasz békebíró bírói tevékenysége nincs ugyan kifejezetten felsorolva a példák között, azonban az szintén köztevékenységi ágazatnak minősül. E tevékenység ezért főszabály szerint a két irányelv hatálya alá tartozik.

69. Amint az a 89/391 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének első albekezdéséből kitűnik, ez az irányelv nem alkalmazható azonban ott, ahol az egyes különleges közszolgálati tevékenységekre – mint amilyen a fegyveres erők vagy a rendőrség – vagy a polgári védelmi szolgálatok egyes különleges tevékenységeire jellemző sajátosságok szükségszerűen ellentétben állnak vele.

70. A 89/391 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének első albekezdésében bizonyos tevékenységeknek az ezen irányelv és közvetve a munkaidőről szóló irányelv hatálya alóli kizárására alkalmazott szempont nem azon alapul, hogy a munkavállalók az e rendelkezésben említett és összességében tekintetbe vett közszolgálat ágazatainak valamelyikébe tartoznak-e, hanem kizárólag a munkavállalók által az ezen ágazatokban végzett sajátos feladatok különleges jellegén, amely a közösség számára biztosított hatékony védelem feltétlen szükségessége miatt igazolja a munkavállalók biztonságára és egészségére vonatkozó szabályok alóli kivételt.[33]

71. Nem tűnik mindazonáltal indokoltnak az olasz békebírókat általánosságban kizárni a két irányelv hatálya alól. Különösen a szabadságra vonatkozó szabályozás lehet nyilvánvalóan komolyabb problémák nélkül alkalmazható az olasz békebírókra is, mivel az olasz hivatásos bírókat fizetett szabadság illeti meg.

33 2005. július 14-i Personalrat der Feuerwehr Hamburg végzés (C-52/04, EU:C:2005:467, 51. pont); 2006. január 12-i Bizottság kontra Spanyolország ítélet (C-132/04, nem tették közzé, EU:C:2006:18, 24. pont); 2018. november 20-i Sindicatul Familia Constanța és társai ítélet (C-147/17, EU:C:2018:926, 55. pont).

72. A munkaidőről szóló irányelv tehát alkalmazandó az olasz békebírókra.

b) A munkavállaló munkaidőről szóló irányelv szerinti fogalmáról

73. Azt kell tehát tisztázni, hogy az olasz békebírók a munkaidőről szóló irányelv 7. cikke értelmében vett munkavállalónak minősülnek-e.

74. A munkaidőről szóló irányelv alkalmazásakor a „munkavállaló” fogalmát nem lehet az egyes tagállami jogok szerint eltérően értelmezni, mivel e fogalom önálló, sajátos uniós jogi jelentéssel rendelkezik.[34] Az olasz kormány álláspontjával ellentétben ezért nem bírhat jelentőséggel, hogy a békebírók tevékenysége a nemzeti jog szerint tiszteletbeli tisztségnek minősül.

75. Az uniós jog sokkal inkább olyan objektív kritériumok szerint határozza meg a „munkavállaló” fogalmát, amelyek – figyelembe véve az érintett személyek jogait és kötelességeit – a munkaviszonyt jellemzik. Márpedig a munkaviszony alapvető jellemzője az a körülmény, hogy valamely személy meghatározott ideig, más javára és irányítása alatt díjazás ellenében szolgáltatást nyújt.[35] Figyelmen kívül kell azonban hagyni az olyan mértékben jelentéktelen tevékenységeket, amelyek pusztán kiegészítőnek és járulékosnak tekinthetők.[36]

76. A kérdést előterjesztő bíróság tájékoztatása szerint a felperes jelentős mértékben hozzájárult az olasz igazságszolgáltatási rendszerhez. A felperes ugyanis büntetőbíróként a 2017. július 1. és 2018. június 30. közötti időszakban 478 ítéletet, valamint 1326 eljárást megszüntető végzést hozott. A felperes továbbá – a 2018. augusztusi ítélkezési szünet kivételével – hetente két tárgyalást folytatott le. Ezért díjazást is kapott, amely 2018 júliusában körülbelül nettó 3000 euró volt.

77. Az a körülmény, hogy e díjazás több elemből tevődött össze, Olaszország álláspontjával ellentétben nem zárja ki munkaviszony fennállásának megállapítását, a Bíróság ugyanis már megállapította, hogy ilyen esetekben hogyan kell kiszámítani a szabadság idejére járó munkabért.[37]

78. Adott esetben eltérően kellene értékelni a díjazással kapcsolatos feltételt, ha a díjazás a költségek megtérítését vagy a kereset kiesésének ellentételezését szolgálná.

79. A jelen esetben azonban ez már csak a felperes tevékenységének mértéke és időtartama miatt is kizárt. Heti két tárgyalási nap és évente körülbelül 1800 ügy elintézése mellett nem lehet más olyan tevékenységet is folytatni, amelyből olyan kereset származna, amelyet ellentételezni lehetne. A díjazás ezért nem korlátozódhat költségtérítésre, hanem fedeznie kell legalább a megélhetési költségeket, és biztosítania kell a békebírók objektív függetlenségét.

80. A díjazás e szükségessége következik a békebírói hivatal bizonyos egyéb szakmai tevékenységekkel való összeférhetetlenségére vonatkozó széles körű szabályokból is.[38] E szabályok gyakorlatilag kizárják a megélhetési költségek más módon történő megkeresését. E bírók nem folytathatnak különösen – a békebírók szükséges jogi képesítése miatt kézenfekvő – ügyvédi tevékenységet azon bírósági illetékességi területen, amelyen békebírói tevékenységüket végzik.[39]

34 2010. október 14-i Union syndicale Solidaires Isère ítélet (C-428/09, EU:C:2010:612, 28. pont); 2018. november 20-i Sindicatul Familia Constanța és társai ítélet (C-147/17, EU:C:2018:926, 41. pont).

35 2010. október 14-i Union syndicale Solidaires Isère ítélet (C-428/09, EU:C:2010:612, 28. pont); 2018. november 20-i Sindicatul Familia Constanța és társai ítélet (C-147/17, EU:C:2018:926, 41. pont).

36 2012. május 3-i Neidel ítélet (C-337/10, EU:C:2012:263, 23. pont); 2015. március 26-i Fenoll ítélet (C-316/13, EU:C:2015:200, 27. pont).

37 2011. szeptember 15-i Williams és társai ítélet (C-155/10, EU:C:2011:588, 22–29. pont); 2014. május 22-i Lock ítélet (C-539/12, EU:C:2014:351, 27–34. pont).

38 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 87. és 97. pontja.

39 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 87. pontja.

81. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem szerint egyébként az olasz békebírók díjazására ugyanolyan adók vonatkoznak, mint más munkavállalók díjazására. Úgy tűnik viszont, hogy az a körülmény, hogy társadalombiztosítási járulékokat nem kell fizetniük, másodlagos jelentőséggel bír különösen arra tekintettel, hogy a békebírók látszólag megfelelő szociális védelemben sem részesülnek. [40]

82. A munkaviszony mindazonáltal a munkavállaló és munkáltatója közötti alárendeltségi viszony fennállását feltételezi. Az ilyen viszony fennállását a felek közötti kapcsolatot jellemző összes tényállási elemre és körülményre figyelemmel kell értékelni. [41]

83. A bírók természetesen nem utasíthatók határozataik meghozatala során, ez ugyanis nem lenne összeegyeztethető szükséges objektív függetlenségükkel. [42] Ez ugyanakkor nem zárja ki, hogy munkavállalónak minősüljenek. [43] A bírókat nemcsak általánosságban a jogszabályok kötik, hanem tevékenységük miatt különleges kötelezettségek és akár utasítások is vonatkoznak rájuk, például tárgyalások meghatározott helyeken vagy meghatározott időpontokban történő lefolytatását illetően. A Bíróság ennek megfelelően a bírókat a nyugdíjazással és az öregségi nyugdíj összegével kapcsolatos hátrányok tekintetében is munkavállalónak tekinti. [44]

84. Az olasz békebírókra konkrétan hasonló fegyelmi követelmények vonatkoznak, mint a hivatásos bírókra. E követelményeket a Consiglio Superiore della Magistratura (legfelsőbb igazságügyi tanács) az igazságügyi miniszterrel közösen érvényesíti. [45]

85. Ki kellene ugyanakkor zárni a munkaviszony fennállását, ha a békebírók szabadon dönthetnének arról, hogy milyen ügyekben járnak el. Ez esetben az ügyvédekhez hasonlóan messzemenően szabadon határozhatnák meg tevékenységük mértékét és idejét. Ezzel ellentétben nem változtatna a helyzeten az, ha a békebírók előre közölhetnék, hogy egy bizonyos időszakban kevesebb ügyet kívánnak vállalni. Amíg tevékenységük emiatt nem válik olyan mértékűvé, hogy az pusztán kiegészítőnek és járulékosnak tekinthető, addig a tevékenység más személy által meghatározott munkaviszonynak minősül. Mivel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem és a felek észrevételei nem tartalmaznak ezzel kapcsolatos információkat, e kérdés vizsgálata a nemzeti bíróság feladata.

86. Mindezek alapján úgy kell értelmezni a munkaidőről szóló irányelv 7. cikkét, hogy a munkaidőről szóló irányelv 7. cikke értelmében vett munkavállalónak kell tekinteni azt az olasz békebírót, akinek díjazása egy csekély mértékű alapösszegből, valamint az elintézett ügyek és lezárt tárgyalások után járó összegekből tevődik össze, és ez az olasz békebíró ezért jogosult legalább négy hét fizetett éves szabadságra, ha jelentős mértékben végez bírói tevékenységet, nem döntheti el maga, hogy milyen ügyekben jár el, és a hivatásos bírókat terhelő fegyelmi kötelezettségek terhelik.

2. A határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról

87. Még tisztázni kell mindazonáltal, hogy az olasz békebírókat ugyanolyan, fizetett szabadságra való jogosultság és ugyanakkora, szabadság idejére járó munkabér illeti-e meg a munkaidőről szóló irányelv 7. cikke szerinti minimális szabadságon felül, mint az olasz hivatásos bírókat. Ilyen jogosultság a hátrányos megkülönböztetésnek a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 4. szakasza szerinti tilalmából következhet.

40 Lásd ezzel kapcsolatban az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 102. pontját.

41 2010. október 14-i Union syndicale Solidaires Isère ítélet (C-428/09, EU:C:2010:612, 29. pont); 2015. március 26-i Fenoll ítélet (C-316/13, EU:C:2015:200, 29. pont); 2018. november 20-i Sindicatul Familia Constanța és társai ítélet (C-147/17, EU:C:2018:926, 42. pont).

42 Lásd: 2012. március 1-jei O'Brien ítélet (C-393/10, EU:C:2012:110, 48. pont); fenti 43. pont.

43 Lásd ebben az értelemben: 2012. március 1-jei O'Brien ítélet (C-393/10, EU:C:2012:110, 47. pont).

44 2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A rendes bíróságok függetlensége) ítélet (C-192/18, EU:C:2019:924, 61. pont). Lásd még: 2012. november 6-i Bizottság kontra Magyarország ítélet (C-286/12, EU:C:2012:687).

45 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem 90. és azt követő pontjai.

a) Az olasz békebírók mint határozott időre alkalmazott munkavállalók

88. Mindenekelőtt azt kell megvizsgálni, hogy az olasz békebírók a keretmegállapodás alkalmazásában is munkavállalónak minősülnek-e, vagy Olaszország legalább a keretmegállapodást illetően helyesen véli úgy, hogy tiszteletbeli tisztségről van szó.

89. Első pillantásra úgy tűnik, hogy Olaszország e tekintetben támaszkodhat a keretmegállapodás 2. szakasza 1. pontjának szövegére. E rendelkezés értelmében a keretmegállapodás olyan határozott időre alkalmazott munkavállalókra vonatkozik, akik a törvény, kollektív szerződés vagy *a tagállamokban* kialakult gyakorlat szerint munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek. Ez adott esetben úgy értelmezhető, hogy az a körülmény, hogy Olaszország a békebírói tevékenységet tiszteletbeli tisztségnek minősíti, kizárja a keretmegállapodás alkalmazását.

90. A Bíróság azonban azt a következtetést vonta le ebből a szövegből, hogy a keretmegállapodás személyi hatályát tágan határozták meg. [46]

91. Ennek megfelelően az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a „határozott időre alkalmazott munkavállalók" keretmegállapodás értelmében vett fogalmának meghatározásába – melyet 3. szakaszának 1. pontja mond ki – munkáltatójuk magán- vagy közjogi minőségétől és – mindenekelőtt – a szerződésük belső jog általi minősítésétől függetlenül valamennyi munkavállaló beletartozik. [47]

92. E következtetést a Bíróság különösen az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének fontosságára alapozza, amelyek az uniós jog általános alapelveinek részét képezik. Ezért a keretmegállapodásban szereplő azon rendelkezések, amelyek célja a határozott időre alkalmazott munkavállalók számára ugyanazon előnyök biztosítása, mint amelyek az összehasonlítható, határozatlan időre alkalmazott munkavállalóknak járnak, kivéve ha az eltérő bánásmód objektív okokkal igazolható, úgy tekintendők, mint általános hatállyal rendelkező rendelkezések. Az uniós szociális jog különös jelentőségű szabályairól van szó, amelyek előnyeiből minimumkövetelményként valamennyi munkavállalónak részesülnie kell. [48]

93. Kétségbe vonná a keretmegállapodás hatékony érvényesülését, valamint annak egységes alkalmazását a tagállamokban, ha ez utóbbiak számára fennmaradna annak a lehetősége, hogy a személyek bizonyos csoportját önkényesen kizárják az említett uniós eszközökkel elérni kívánt védelem kedvezményéből. [49] A Bíróság ezért megtagadta, hogy a munkavállalók bizonyos csoportjait – például a kisegítő alkalmazottakat [50] vagy a „szerződéses alkalmazottakat" [51] – kizárja a keretmegállapodás hatálya alól.

94. A keretmegállapodást sokkal inkább valamennyi olyan munkavállalóra alkalmazni kell, aki díjazás ellenében végez munkát az őt a munkáltatójához kötő, határozott idejű munkaviszony keretében. [52]

46 2006. július 4-i Adeneler és társai ítélet (C-212/04, EU:C:2006:443, 56. pont); 2015. július 9-i Regojo Dans ítélet (C-177/14, EU:C:2015:450, 30. pont).

47 2006. július 4-i Adeneler és társai ítélet (C-212/04, EU:C:2006:443, 56. pont); 2015. július 9-i Regojo Dans ítélet (C-177/14, EU:C:2015:450, 31. pont).

48 2007. szeptember 13-i Del Cerro Alonso ítélet (C-307/05, EU:C:2007:509, 27. pont); 2015. július 9-i Regojo Dans ítélet (C-177/14, EU:C:2015:450, 32. pont).

49 2007. szeptember 13-i Del Cerro Alonso ítélet (C-307/05, EU:C:2007:509, 29. pont); 2015. július 9-i Regojo Dans ítélet (C-177/14, EU:C:2015:450, 34. pont).

50 2015. július 9-i Regojo Dans ítélet (C-177/14, EU:C:2015:450, 34. pont).

51 2007. szeptember 13-i Del Cerro Alonso ítélet (C-307/05, EU:C:2007:509, 29. pont).

52 2007. szeptember 13-i Del Cerro Alonso ítélet (C-307/05, EU:C:2007:509, 28. pont); 2015. július 9-i Regojo Dans ítélet (C-177/14, EU:C:2015:450, 33. pont).

95. Amint azt már bemutattam, az olasz békebírók az igazságügyi minisztériummal állnak munkaviszonyban.[53] A munkaviszony végét az határozza meg, hogy a békebírókat négy évre nevezik ki, és jelenleg már csak egyetlen alkalommal nevezhetők ki újból. A felperes viszont időközben – jóllehet szintén határozott idejű kinevezések alapján – több mint tizenhét éve dolgozik békebíróként.

96. Az olasz békebírók ezért a keretmegállapodás értelmében vett munkavállalónak minősülnek, legalábbis amennyiben a felpereséhez hasonló mértékű tevékenységet végeznek.

b) A békebírók és a hivatásos bírók eltérő munkafeltételeiről

97. Ennek megfelelően meg kell vizsgálni, hogy – különös tekintettel szabadságra való jogosultságukra és a díjazásukra – megengedhetők-e az olasz békebírók és hivatásos bírók munkafeltételei között fennálló különbségek.

98. A 4. szakasz 1. pontja szerint a foglalkoztatási feltételek szempontjából a határozott időre foglalkoztatott munkavállalók nem részesülhetnek kedvezőtlenebb bánásmódban, mint a velük összehasonlítható, határozatlan időre alkalmazott munkavállalók, csupán azért, mert határozott idejű munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek, kivéve ha az eltérő bánásmód objektív okokkal igazolható.

99. A határozott időre alkalmazott munkavállalók és a határozatlan időre alkalmazott munkavállalók közötti összehasonlíthatóság – kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő – mérlegelésének kiindulópontja a keretmegállapodás 3. szakasza 2. pontjának első albekezdésében foglalt „összehasonlítható, határozatlan időre alkalmazott munkavállaló” fogalmának meghatározása szerint az, hogy mindkettőjüket ugyanolyan vagy hasonló munkára, illetve tevékenységre alkalmazták-e. Ezt az eset összes körülményének, mint a munka jellege, képesítési feltételek és a munkafeltételek, figyelembevételével kell tisztázni.[54]

100. Első pillantásra az olasz békebírók és hivatásos bírók hasonló munkát végeznek, ugyanis bírói hivatalt látnak el. A képzettséggel kapcsolatos különbségekre senki nem hivatkozott. A kezelt ügyek fontosságában és nehézségében lehetnek azonban különbségek. A békebírók az olasz alkotmány 106. cikkének második bekezdése alapján csak egyesbíróként járhatnak el, tanácsban azonban nem. A békebírók ezenkívül kisebb jelentőségű elsőfokú ügyekkel, a hivatásos bírók pedig felsőbb fokon nagyobb jelentőségű ügyekkel foglalkoznak.

101. Fontos különbség áll fenn a bírói hivatal betöltésének módját illetően is. Az olasz hivatásos bírókat hivatalos kiválasztási eljárásban, tehát a különböző, megfelelően képzett pályázók között különös vizsgákkal lefolytatott verseny útján nevezik ki. A békebírók kinevezéséhez ellenben nincs szükség ilyen versenyre, hanem a kinevezés címeiken, tehát a szakmai képesítéseken alapul. A Bíróság mindazonáltal nem tulajdonított jelentőséget a kiválasztás tekintetében fennálló ilyen különbségnek a középiskolai tanárok szakmai tapasztalatának elismerését illetően.[55]

102. Nem zárható ki azonban, hogy a munkavállalók kiválasztásának módszere igazolja az egyéb munkafeltételek tekintetében, például a tevékenység jellegét, a díjazást vagy az előmeneteli esélyeket illetően fennálló különbségeket.

53 Lásd a fenti 73–86. pontot.

54 2011. szeptember 8-i Rosado Santana ítélet (C-177/10, EU:C:2011:557, 66. pont); 2014. március 13-i Nierodzik ítélet (C-38/13, EU:C:2014:152, 31. pont); 2011. március 18-i Montoya Medina végzés (C-273/10, nem tették közzé, EU:C:2011:167, 37. pont); 2017. február 9-i Rodrigo Sanz végzés (C-443/16, EU:C:2017:109, 38. pont); ugyanebben az értelemben már: 1995. május 31-i Royal Copenhagen ítélet (C-400/93, EU:C:1995:155, 33. pont).

55 2018. szeptember 20-i Motter ítélet (C-466/17, EU:C:2018:758, 33. és 34. pont).

103. A Bíróságnak a középiskolai tanárok szakmai tapasztalatának elismerésével kapcsolatos döntése ezért alátámasztja azt az álláspontomat, hogy az a döntő, hogy a határozott időre alkalmazott munkavállalók és a határozatlan időre alkalmazott munkavállalók *a vita tárgyát képező munkafeltételek tekintetében* is összehasonlítható helyzetben vannak-e.[56]

104. Amint ugyanis a hátrányos megkülönböztetések vizsgálata során egyébként is, a helyzetek összehasonlítható jellegét többek között a szóban forgó megkülönböztetést bevezető aktus tárgyának és céljának fényében kell meghatározni és értékelni; ezenkívül figyelembe kell venni azon szabályozási terület elveit és céljait is, amely alá ezen aktus tartozik.[57]

105. Tehát az egyrészt a határozott időre alkalmazott munkavállalókat, másrészt a határozatlan időre alkalmazott munkavállalókat munkaszerződés vagy jogszabály alapján megillető különböző munkáltatói juttatások összehasonlításának szempontjai szükségszerűen magukban foglalják azt a ténybeli és jogi helyzetet is, amelyben a munkáltató mindenkori juttatásait igényelni lehet.[58]

106. E megfontolások fényében fennáll az összehasonlíthatóság a szabadságra való jogosultság időtartamát illetően. Az olasz békebíróknak – hasonló tevékenységük miatt – a hivatásos bírókéval összehasonlítható módon van szükségük pihenésre és szabadidejük élvezetére.

107. Olyan objektív ok sem állapítható meg, amely igazolná, hogy az olasz békebírókat e tekintetben kedvezőtlenebb bánásmódban részesítsék, mint a hivatásos bírókat.

108. A két csoport nem összehasonlítható viszont a szabadság idejére járó munkabér mértékét illetően, mert tevékenységüket eltérően díjazzák. Az olasz hivatásos bírók illetménye állandó, míg a békebírók javadalmazása egyhavi alapösszegből, valamint a tárgyalási napok és az elintézett ügyek után kapott további összegekből tevődik össze. Ha a Bíróság mégis az összehasonlíthatóság fennállásából indul ki, ezek a díjazás jellegében fennálló különbségek legalábbis objektív okot képeznek az olasz békebírók és hivatásos bírók között a szabadság idejére járó munkabér tekintetében alkalmazott eltérő bánásmódot illetően.

109. Az olasz békebírók szabadság idejére járó munkabérének kiszámításához ezért nem vehető figyelembe a hivatásos bírók illetménye. E munkabért sokkal inkább a szabadságon kívüli szokásos békebírói díjazás alapján kell kiszámítani.[59]

110. Arra az esetre, ha a Bíróság a jelen eljárásból kiindulva az olasz békebírók és hivatásos bírók eltérő javadalmazásának a keretmegállapodás 4. szakaszával való összeegyeztethetőségét is megvizsgálja, röviden szeretném megjegyezni, hogy az olasz békebírók és hivatásos bírók a díjazást illetően a rendelkezésre álló információk alapján véleményem szerint nem összehasonlíthatóak.

111. Ezen összehasonlítás tekintetében döntő jelentőséghez jut a bírói hivatal betöltésének módja és a kezelt ügyek eltérő jellege. A legjobbak különös vizsgákat magában foglaló hivatalos kiválasztási eljárás eredményeként történő kiválasztása és az ezzel együtt járó előmeneteli kilátások miatt abból kell kiindulni, hogy a hivatásos bírók a hasonló képesítési feltételek ellenére jobban képzettek, mint a

56 A Montero Mateos ügyre vonatkozó indítványom (C-677/16, EU:C:2017:1021, 44. pont); a Grupo Norte Facility ügyre vonatkozó indítványom (C-574/16, EU:C:2017:1022, 49. pont); a Vernaza Ayovi ügyre vonatkozó indítványom (C-96/17, EU:C:2018:43, 71. pont).

57 2008. december 16-i Arcelor Atlantique et Lorraine és társai ítélet (C-127/07, EU:C:2008:728, 26. pont); 2013. július 11-i Ziegler kontra Bizottság ítélet (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 167. pont); 2017. július 26-i Persidera ítélet (C-112/16, EU:C:2017:597, 46. pont).

58 Ebben az értelemben: 2013. december 12-i Carratù ítélet (C-361/12, EU:C:2013:830, 44. és 45. pont); 2018. június 5-i Montero Mateos ítélet (C-677/16, EU:C:2018:393, 59. pont).

59 Lásd ezzel kapcsolatban: a 37. lábjegyzetben szereplő hivatkozások; 2015. november 11-i Greenfield ítélet (C-219/14, EU:C:2015:745, 54–56. pont).

békebírók. Ha pedig igaz, hogy a békebírók kisebb jelentőségű elsőfokú ügyekkel, a hivatásos bírók pedig a felsőbb fokú bíróságokon nagyobb jelentőségű ügyekkel foglalkoznak, akkor a két csoport aligha összehasonlítható a díjazást illetően; legalábbis azonban igazolhatók a díjazásban meglévő különbségek.

c) Közbenső következtetés

112. Az a békebíró tehát, akit csak meghatározott időszakra neveztek ki, a fizetett éves szabadság időtartama tekintetében összehasonlítható az olasz hivatásos bírókkal, és a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 4. szakasza alapján ezért ugyanolyan mértékű szabadságra tarthat igényt, mint a hivatásos bírók. A szabadság idejére járó díjazást a békebírónak bírói tevékenysége ideje alatt járó szokásos díjazás alapján kell kiszámítani.

C. Az olasz bírók felelősségi kockázatairól (harmadik kérdés)

113. A harmadik kérdéssel azt szeretné megtudni a kérdést előterjesztő bíróság, hogy összeegyeztethető-e az uniós jog követelményeivel, hogy a nemzeti jog „a jogszabályok, valamint az uniós jog nyilvánvaló megsértése esetén” a határozatot hozó bíró szándékos vagy súlyos kötelezettségszegésért való személyes felelősségéről rendelkezik. A kérdést előterjesztő bíróság úgy értelmezi e szabályozást, hogy felelőssé válik akkor, ha a nemzeti jogot az uniós jogot megsértve alkalmazza, de akkor is, ha az elsőbbséget élvező uniós jogot alkalmazza, és ennek során a nemzeti jog alkalmazását mellőzi.

114. Uniós jogi szempontból ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy ellentétes lenne az uniós jog elsőbbsége és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése szerinti lojális együttműködés elvével, valamint a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal, ha szankciót helyeznének kilátásba arra az esetre, amikor az uniós jogot alkalmazzák és ezzel egyidejűleg mellőzik az azzal összeegyeztethetetlen nemzeti jog alkalmazását. Kétséges lenne ugyanakkor, hogy a bíró, annak hátterében, hogy felelősségre vonhatják az uniós jog elsődleges alkalmazásának elmaradása esetén, függetlenül tudná-e még alkalmazni e jogot.

115. „A jogszabályok, valamint az uniós jog nyilvánvaló megsértése esetén” a szándékos vagy súlyos kötelezettségszegésért való személyes bírói felelősségre vonatkozó szabályozást tehát úgy kell értelmezni, hogy az elsőbbséget élvező uniós jog alkalmazása nem alapoz meg bírói felelősséget. Olaszország egyébként a Bíróság előtt így értelmezi a vonatkozó rendelkezéseket.

116. Amennyiben ilyen értelmezés nem lehetséges, a szabályozás nem alkalmazható. Semmiképpen nem helyezhető kilátásba szankció az érintett bíróval szemben az uniós jog helyes alkalmazása miatt.

V. Végkövetkeztetések

117. Azt javasolom tehát a Bíróságnak, hogy a következőképpen határozzon:

1) A Giudice di pace di Bologna (bolognai békebíróság, Olaszország) az EUMSZ 267. cikk értelmében vett bíróság.

2) A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003/88/EK irányelv 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a munkaidőről szóló irányelv 7. cikke értelmében vett munkavállalónak kell tekinteni azt az olasz békebírót, akinek díjazása egy csekély mértékű alapösszegből, valamint az elintézett ügyek és lezárt tárgyalások után járó összegekből tevődik össze, és ez az olasz békebíró

ezért jogosult legalább négy hét fizetett éves szabadságra, ha jelentős mértékben végez bírói tevékenységet, nem döntheti el maga, hogy milyen ügyekben jár el, és a hivatásos bírókat terhelő fegyelmi kötelezettségek terhelik.

Az a békebíró, akit csak meghatározott időszakra neveztek ki, a fizetett éves szabadság időtartama tekintetében összehasonlítható az olasz hivatásos bírókkal. A határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodás 4. szakasza alapján ezért e békebíró ugyanolyan mértékű szabadságra tarthat igényt, mint a hivatásos bírók. A szabadság idejére járó díjazást a békebírónak bírói tevékenysége ideje alatt járó szokásos díjazás alapján kell kiszámítani.

3) „A jogszabályok, valamint az uniós jog nyilvánvaló megsértése esetén” a szándékos vagy súlyos kötelezettségszegésért való személyes bírói felelősségre vonatkozó szabályozást az uniós jogra tekintettel úgy kell értelmezni, hogy az elsőbbséget élvező uniós jog alkalmazása nem alapoz meg bírói felelősséget. Amennyiben ilyen értelmezés nem lehetséges, a szabályozás nem alkalmazható.